

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

Ro'yxatga olindi:
№ BD-60810900 – 2.05
"29" 08 2024 yil

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlari/bo'yicha prorektor
q.x.f.d., professor
Elmurodov A.A.
"29" 08 2024

TAKRORIY EGINLAR YETISHTIRISH FANINING

**ISHCHI O'QUV DASTURI (SILLABUSI)
(Sirtqi ta'lim 3-bosqich talabalari uchun)**

Bilim sohasi:	800000	- Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	810000	- Qishloq xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi:	60810900	- Agronomiya (yem – xashak ekinlari)

Samarqand – 2024

Fanning ishchi o'quv dasturi (sillabusi) 202_ yilda tasdiqlangan o'quv reja va fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Berdimuratov E. - SamDVMChBU "O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish" kafedra dotsenti, q.x.f.f.d., (PhD).
Kaxramonova F. - SamDVMChBU "O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish" kafedra assistenti

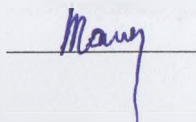
Taqrizchilar:

P.X.Bobomirzayev- Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti O'simlikshunoslik va meva-sabzavotchilik kafedra professori, q.x.f.f.d.

A.L.Sanaqulov- Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Biokimyo instituti professori, q.x.f.d.

Fanning ishchi o'quv dasturi "O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish" kafedrasining 2024 yil "29" 08 dagi "1" -son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri:

N.Xalilov

Fanning ishchi o'quv dasturi "O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish" fakulteti Kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2024yil 28 08 dagi 1 -sonli bayonnoma).

Fakultet kengashi raisi:

E.X.Berdimuratov.

Kelishildi:

O'quv-uslubiy boshqarma
boshlig'i professor :v.b.

Ro'ziqulov R.F.

Fan Sillabusi
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti

Fan to'g'risida ma'lumot

Fan shifri: **TEY2604**

Fan nomi: **Takroriy ekinlarni yetishtirish**

Semestr/yil: **6-semestr/2024-2025 o'quv yili**

Kafedra: O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish

Soatlar/kreditlar: **4,0 ECTS (20 auditoriya soati, 100 soat mustaqil ta'lim)**

Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Laboratoriya	Mustaqil ta'lim	Jami
6	6	8	100	120

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:

Auditoriya vaqti: dars jadvaliga asosan

Talablar:

Fan uchun mas'ul kafedra: **O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish**

Instruktor to'g'risida ma'lumot

Kafedra joylashgan joyi: **SamDVMChBU, 5-o'quv binosi, 514-xona**

Telefon: +99890-227-81-81 ish telefoni; mobil: +99890-227-81-81

E.mail. muniraaxtamova@mail.ru Ish vaqti: Uchrashuvga ko'ra

I. Fanni o'qitishdan maqsad - "Takroriy ekinlarini yetishtirish" fanining maqsadi boshqali don ekinlaridan bo'shagan maydonlarda takroriy ekinlarni kam mablag' sarflab yuqori hosil yetishtira oladigan va boshqara oladigan yuqori malakali mutaxassisni shakllantirish, hamda dalachilikda fan yutuqlari va ilg'orlar tajribasini qo'llashni o'rgatishdan iboratdir.

II. Fanning vazifasi – nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, talabani ushbu fan bo'yicha olgan nazariy va amaliy bilimlarini kurs ishlari va bitiruv malakaviy ishlarini bajarish va takroriy ekinlarni yetishtirish texnologiyasini tuproq- iqlim sharoiti, fan va texnika yutuqlari hamda chet elning texnologiyasi bilan bog'lash bilan mahalliy sharoitda qo'llash bo'yicha aniqlash bo'yicha nazariy-amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizlikda o'rgatishdan iborat.

III. Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi integratsiya, respublikada ekinlarni joylashtirish xolati, respublika qishloq xo'jaligini rivojlantirishga oid qonun va huquqiy-me'yoriy xujjatlar, agrar sohada amalga oshirilayotgan islohotlar, hozirgi zamon taraqqiyotida butun jahon, shu jumladan O'zbekiston taraqqiyoti strategiyasida jamiyat va tabiatning o'zaro munosabatining asosiy xususiyatlari to'g'risida *tasavvurga ega bo'lishi*;
- respublika ta'lim tizimi, turlari, bosqichlari va shakllari, mutaxassislik faoliyati turlari va ob'ektlarini, agronomiya fanining jahon va respublikamizda tutgan o'rnini hamda ro'lini;
- respublika qishloq xo'jaligining hozirgi ahvoli va qoramollarning go'sht

mahsuldorligi shakllanishini boshqarish; sut va go'sht ishlab chiqarishni samarali usullarini qo'llash; sigirlarni tug'dirish *malakasiga ega bo'lishi kerak.*

IV. O'qitish usullari:

Fanni o'qitish jarayonida zamonaviy uslublardan foydalanish, sohadagi muammolarni ta'limning ommaviy shakllari bilan bog'lab, talabalarning nazariy bilimlarini amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlab borish lozim. O'quv materiallarini talabalar tomonidan unumli o'zlashtirish uchun ko'rgazmali qurollar o'qitishning texnik vositalari, chorvachilik fani bo'yicha chop etilgan ma'ruza matnlaridan keng foydalanish, talaba bilimini baholash tizimini joriy etish. Ma'ruza mashg'ulotlarida ilg'or pedagogik texnologiyalar foydalaniladi.

“Takroriy ekinlarni yetishtirish” kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim.

Tizimli yondoshuv.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondoshuv.

Dialogik yondoshuv.

Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish.

Muammoli ta'lim.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

5.1. “Takroriy ekinlarni yetishtirish” fanidan rejalashtirilgan ma'ruza mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

Ma'ruza mashg'ulotlarining:			
№	mavzulari	rejasi	soat
1-modul. “Takroriy ekinlarni yetishtirish” faniga kirish			
1.1	Takroriy ekinlar fanining maqsad va vazifalari	1.1.1. Ozuqabop takroriy ekinlarni yetishtirish fanini qishloq xo'jaligida tutgan o'rni. 1.1.2. oziq-ovqat mahsuloti, chorva uchun yem-xashak, yengil sanoatga hom ashyo yetqazib berishi. 1.2.3.Ozuqabop takroriy ekinlarini bugungi kunda respublikadagi ahvoli,	2
2-modul. Donli ekinlar			
2.3	Donli ekinlar: Makkajo'xorini takroriy ekin uchun yetishtirish	2.1.1. Makkajo'xorini ahamiyati, tarixi, ekin maydoni, hosildorligi.. 2.1.2 Takroriy ekin uchun yetishtirish texnologiyasi-yerni ekishga tayyorlash, parvarishlash, hosilni yig'ish.	2
3-Modul. Chorvachilikda mahsulot ishlab chiqarish asoslari			
2.5	Donli ekinlar: Tariqni	2.5.1. 2.2.1. Tariqni ahamiyati, tarixi, ekin	2

3 (qoniqarli) baho;

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo'lish;

2 (qoniqarsiz) baho:

Dasturni o'zlashtirmaganlik;

Fanning mohiyatini bilmaslik;

Aniq tasavvurga ega bo'lmaslik;

Mustaqil fikrlay olmaslik.

VII. Adabiyotlar

Asosiy adabiyotlar

1. O.Mirzayev, Yem-xashak yetishtirish. Darslik. Toshkent, Mehnat, 2014 yil.
2. X.N.Atabaeva, O'simlikshunoslik. Darslik. Toshkent, Mexnat, 2015 yil.
3. M.Mahmudov, Q.Haydarov, Yaylovshunoslik. Darslik. Toshkent, 2010 y.

Qo'shimcha adabiyotlar

4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
5. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.
6. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
9. H.N.Atabayeva, Z.K.Yuldosheva, A.M.Islamov. "Botanika yem-xashak yetishtirish agronomiya asoslari" Darslik Toshkent, "Yangi asr avlodi" 2008 yil.
10. O'.Pratov, E.S.Sulaymonov va boshqalar Botanika Toshkent, 2010 yil

Axborot manbaalari

10. www.Ziyo.net.
11. www.uralrti.ru.
12. www.twirpx.com

VIII. Baholash

Talabalarning fanlarni o'zlashtirishi 5 ballik tizimda baholanadi.

5 (a'lo) baho:

Xulosa va qaror qabul qilish;
Ijodiy fikrlay olish;
Mustaqil mushohada yurita olish;
Olga bilimlarini amalda qo'llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

4 (yaxshi) baho:

Mustaqil mushohada yurita olish;
Olga bilimlarini amalda qo'llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

don uchun yetishtirish.	maydoni, hosildorligi. 2.2.2. Sistematikasi, biologik xususiyati, rivojlanish davrlari, tashqi muhitga bo'lgan talabi. 2.2.3. Takroriy ekin uchun yetishtirish texnologiyasi-yerni ekishga tayyorlash, parvarishlash, hosilni yig'ish.	
Jami:		6

5.2. "Takroriy ekinlarni yetishtirish" fanidan rejalashtirilgan amaliy mashg'ulotlarining kalendar tematik rejas

Amaliy mashg'ulotlarning			
№	mavzulari	rejasi	soat
1.	Takroriy ekinlar fanining maqsad va vazifalari	1.1.3. Ozuqabop takroriy ekinlarni yetishtirish fanini qishloq xo'jaligida tutgan o'rni. 1.1.4. oziq-ovqat mahsuloti, chorva uchun yem-xashak, yengil sanoatga hom ashyo yetqazib berishi. Ozuqabop takroriy ekinlarini bugungi kunda respublikadagi ahvoli, istiqbollari.	2
2.	Donli ekinlar: Makkajo'xorini don uchun yetishtirish	2.1.1. Makkajo'xorini ahamiyati, tarixi, ekin maydoni, hosildorligi.. 2.1.2 Takroriy ekin uchun yetishtirish texnologiyasi-yerni ekishga tayyorlash, parvarishlash, hosilni yig'ish.	2
3.	Donli ekinlar: Tariqni don uchun yetishtirish	3.1. Tariqni ahamiyati, tarixi, ekin maydoni, hosildorligi. 2.2.2. Sistematikasi, biologik xususiyati, rivojlanish davrlari, tashqi muhitga bo'lgan talabi. 2.2.3. Takroriy ekin uchun yetishtirish texnologiyasi-yerni ekishga tayyorlash, parvarishlash, hosilni yig'ish.	2
Jami:			6

5.2. "Takroriy ekinlarni yetishtirish" fanidan rejalashtirilgan amaliy mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

Amaliy mashg'ulotlarning			
№	mavzulari	rejasi	soat
1.	Loviya yetishtirish texnologik xaritasini tuzish.	1.1.1.Xalq xo'jaligidagi ahamiyati.Navtlari. 1.1.2. Loviya yetishtirish texnologiyasi.	2
2.	Moyli kungaboqar yetishtirish.	2.1.1. Moyli ekinlar - xalq xo'jaligidagi ahamiyati, tarixi, ekin maydoni, hosildorligi. 2.1.2.Kungaboqar, xalq xo'jaligidagi ahamiyati, Sistemikasi, biologik xususiyati, rivojlanish davrlari, ekinladigan asosiy navtlari. 2.1.3. Yetishtirish texnologiyasi.	2
3.	Kunjut yetishtirish texnologik xaritasini tuzish.	3.1.1. Kunjutning xalq xo'jaligidagi ahamiyati, Sistemikasi, biologik xususiyati, rivojlanish davrlari, ekinladigan asosiy navtlari. 3.1.2. Lalmida kunjut yetishtirish.	2
4.	Donli yem-xashak ekinlarning umumiy morfologiyasi, biologik xususiyatlari, rivojlanish fazalari.	4.1.1.Donli yem-xashak ekinlarning umumiy morfologiyasi, biologik xususiyatlari. 4.1.2. Rivojlanish fazalari.	2
Jami:			8

VI. "Takroriy ekinlarini yetishtirish" fanidan rejalashtirilgan talabalar mustaqil ta'limining kalendar tematik rejasi

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Amalg oshirish mexanizmi	Bajarish muddati	Hajmi (soatda)
1	Grechixa (marjumak) yetishtirish va texnologik xarita tuzish.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Fevral 2025	6
2	Loviya yetishtirish va texnologik xarita tuzish.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Fevral 2025	6
3	Kechki kartoshka yetishtirish va texnologik xarita tuzish.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Fevral 2025	6
4	Sabzavot (shirin) makkajo'xori yetishtirish va texnologik xarita tuzish	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Fevral 2025	6

5	Qovun yetishtirish va texnologik xarita tuzish.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Mart 2025	6
6	Tarvuz yetishtirish agrotexnikasi va texnologik xarita tuzish.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Mart 2025	6
7	Qovoq yetishtirish agrotexnikasi va texnologik xarita tuzish	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Mart 2025	6
8	Ildizmevali ekinlar yetishtirish. Lavlagi yetishtirish agrotexnikasi va texnologik xarita tuzish	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Mart 2025	6
9	Sabzi yetishtirish va texnologik xarita tuzish.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Aprel 2025	6
10	Silos va senaj tayyorlash texnologiyasi	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Aprel 2025	6
11	Ozuqalarning kimyoviy tarkibini o'rganish	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Aprel 2025	6
12	Pichan tayyorlash texnologiyasi.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Aprel 2025	6
13	Silos va senaj tayyorlash texnologiyasi.Pichan tayyorlash texnologiyasi	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	May 2025	6
14	Ozuqalarning kimyoviy tarkibini o'rganish	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	May 2025	6
15	Javdar va tritikale o'simliklarni oziqaviyligini ahamiyati.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	May 2025	6
16	Suli yetishtirish texnologiyasi	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	May 2025	6
17	Xashaki lavlagi sistemikasi, morfologiyasi va navlarini o'rganish.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	May 2025	4
Jami:				100